

Det er virkelig saa, men det er en sørgelig Erfaring. Det at blive Embedsmand vil snart vise sig at være akkurat det Samme, som det var i gamle Dage at blive Landmand. Naar en Søn ikke auede sig rigtig, ikke kunde tage Examen godt, naar han havde Næbsel for Mathematik, Latin og saadan Noget, saa sagde Faderen: Lad ham blive Landmand. Det har været Grunden for en stor Mængde Folk til at blive Landmænd for en 30, 40, 50 Aar siden. Nu er Forholdet anderledes. Nu staa vi Alle med Hatten i Haanden for de Herrer Landmænd; de regjere os; det er dem, der udgjøre Hovedmassen af de Herrer Vælgere; det er altsaa navnlig de mindre Landmænd, de Herrer Husmænd, som regjere os. Nu er det ikke de daarlige Hoveder, som blive Landmænd, det er de gode. Men det kan jeg forsikre de Herrer om, at Forholdene ville føre med sig, at Fremtidens Embedsmænd ville indtage den samme Stilling som Fortidens Landmænd. Det er beklageligt for Staten, det er ikke beklageligt for Per og Boul, thi han kan lade være at blive Embedsmand — det er fuldstændig rigtigt, som det ærede Medlem siger —, men det er af største Vigtighed for Staten, for Fædrelandet, at have en dygtig Embedsstand, og Forholdene ere nu engang saa, at man ikke helliger sig til en Karriere, hvor der ikke er Udsigt til at opnaa Noget, der kan tilfredsstillende En.

Der er en anden Ting, som det ærede Medlem ikke tog Hensyn til i sine Betragtninger, og som jeg derfor vil tillade mig at henlede hans Opmærksomhed paa. Livet er nu engang saaledes, at man stiller forskellige Fordringer efter den Dannelse, efter den hele Opdragelse, efter de sociale Forhold, hvorunder man lever. Det ærede Medlem anførte Exempler, som jeg ikke skal gjentage, om Samfundsklasser, som havde smaa Lønninger, og dog vare ældre Mænd. Det kan ikke hjælpe at ville gjøre Verden om; det er nu engang saa, at den Mand, der har en vis Dannelse, en vis Udvikling, stiller og maa stille Fordringer til Livet, som en Anden ikke kunde falde paa at stille, han fjender dem ikke og han har ikke den Dannelse og Udvikling, som gjøre dem fornødne. Jeg kommer til at tænke paa et Indfald, jeg fik, da sidst jeg talte om denne Sag. Jeg sagde, at vi vilde komme derhen, at det blev Bæremæglerens Pris-kurant, som skulde bestemme Lønningerne; og det nærme vi os i Virkeligheden til. Vi se det jo af Debatten, som har været ført i det andet Thing — jeg skal kun berøre det i Almindelighed —, ført meget vidtløftig netop om, hvorvidt det iaar var en lille Smule billigere eller dyrere at leve end ifjor; og jeg fik det Indtryk af denne Diskussion, at, hvis det virkelig blev klart og evident for Alle, hvis man kunde blive enig om,

at det for Exempel var 1 pSt. billigere at leve iaar end ifjor, vilde Alle ogsaa være enige om at formindste Lønnen med 1 pSt. Det er dette, der forekommer mig bedrøveligt, thi derved komme vi ind paa Affodringsstandpunktet. Det er, ligesom man giver en Besætning lidt mere eller lidt mindre Havre, efter som Halmen er god eller muggen. Det er efter min Opfattelse meget forkert at komme ind paa disse Betragtninger, paa disse Reflektioner, om det virkelig er 1 pSt. dyrere eller billigere at leve iaar end ifjor; de ere substantslig urimelige og forfæltede, og intet forstandigt Menneke . . . nei, det tør jeg ikke sige, jeg vil sige: Det vilde vække Forbauselse hos Mange, hvis der fra en vis Side blev indrømmet Tilladeligheden af, at Embedsmændene havde 1 eller 2 pSt., det vil sige 1 eller 2 Kr. af hvert Hundrede tilovers, det vilde man finde saa exorbitant, at man ikke havde set Mage dertil — det er disse Standpunkter, som man efter min Overbevisning maa se at komme bort fra. Man burde tværtimod ønske, at Embedsstanden blev en kraftig, en dygtig Institution; men det Mærkelige ved vor hele Udvikling er det, at hvor meget godt, hvor overordentlig mange Kræfter og Gøner end Friheden har fremkaldt, har den dog aldrig forstaaet at skabe dygtige Institutioner, dygtige Bygningsværker eller dygtige Kunstværker. Og hvorfor er der Intet af den Slags kommet frem i denne Tid? Det er paa Grund af den mærkelige Prismeter, som man sætter paa Alting, og fordi man sparer netop paa det, som skal give enhver Ting sin Fylde, sin Blomst. Naar man f. Ex. skal opføre en Bygning, saa reiser man den saaledes, at den ikke bliver færdig, at Taget omtrent falder ned af den, fordi man ikke vil give de sidste, nødvendige Penge til. Saaledes gaar det ogsaa med Institutionerne; man gjør det smaat og knebent paa alle Punkter, og derfor kan Ingen træde frem og sige, at vi med alt det Gode, som vor Frihed har skænket os, have skabt en eneste virkelig livskraftig og dygtig Institution, som ikke staar tilbage for lignende Institutioner i tidligere Tid. Friheden kan have givet os mange andre gode Ting, men dette har den ikke givet os.

Jeg skal tillade mig at fremme for det foreliggende Uendringsforslag. Jeg kunde dog ligesom den ærede Finansminister have lyst til at faae et eller andet Punkt dert forandret; ved den Institution, som jeg leder, er der et Par Korporationer, som jeg vil henlede Opmærksomheden paa. Det, der, saavidt jeg veed, har givet Anledning til, at ogsaa Telegrafbudene ere komne med — hvad der har glædet mig meget —, er ikke, at de ere under de runde Summer, tværtimod, men at de ere lønede efter en fast Skala, saa at Administrationen ikke vilkaarlig kan give dem Mere